

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

2 березня 2017 року

м. Суми

№02-08/423

Комунальне підприємство

«Міськводоканал»

Сумської міської ради

Білопільське шосе, 9, м. Суми

**Про припинення дій, які містять ознаки
порушення законодавства про захист
економічної конкуренції, усунення причин
виникнення цих порушень та умов, що їм сприяють**

В ході здійснення контролю за дотриманням суб'єктами господарювання, що здійснюють діяльність на ринках централізованого водопостачання та водовідведення законодавства про захист економічної конкуренції

ВСТАНОВЛЕНО:

КП «Міськводоканал» СМР (м. Суми, Білопільський шлях, 9, ідентифікаційний код – 03352455) є юридичною особою і діє на підставі статуту, нова редакція якого затверджена рішенням Сумської міської ради від 25.04.2012 №1431-МР «Про затвердження нової редакції статуту комунального підприємства «Міськводоканал» Сумської міської ради» (далі – Статут), має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку із власним найменуванням.

Згідно із Статутом КП «Міськводоканал» СМР є комунальним підприємством, яке засновано на комунальній власності територіальної громади міста. Засновником Підприємства та власником майна є Сумська міська рада.

Отже, КП «Міськводоканал» СМР у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, і до нього можливе застосування положень цього Закону.

Основним видом діяльності Підприємства є надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, які останнє надає на підставі Ліцензії АЕ 199640, виданої Національною комісією, що здійснює держане регулювання у сфері комунальних послуг 05.02.2013 з терміном дії до 04.12.2018.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» ринки централізованого водопостачання та водовідведення віднесено до сфери діяльності суб'єктів природних монополій.

Частиною 5 статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) для об'єктів усіх форм

власності визначено суб'єкта господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення.

Враховуючи вищезазначене, відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Міськводоканал» СМР має ознаки суб'єкта господарювання, що займав монопольне становище на ринках послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення у територіальних (географічних) межах м. Суми, де розташовані діючі мережі Підприємства, у 2016 році та продовжує його займати у поточному періоді 2017 року.

Відповідно до інформації, розміщеної на офіційному сайті КП «Міськводоканал» СМР (електронний ресурс – <http://vodokanal.sumy.ua/index.php/theme/module-positions/dogovirna-robota>), для укладання договору про надання послуг з водопостачання і водовідведення нежитлових приміщень і будівель підприємств, установ, організацій фізичних осіб - підприємців (ФОП), фізичних осіб власників приміщень і будівель (ФОВП) з новозбудованим водопроводом і каналізацією Підприємство вимагає надати наступні документи:

1. Заповнену карту виконання підключень.
2. Копію технічних умов водопостачання і водовідведення об'єктів водокористування.
3. Копію погодженого в виробничо-технічному і абонентському відділах КП «Міськводоканал» СМР проекту водопостачання і водовідведення (зовнішні і внутрішні мережі).
4. Копії паспортів лічильників води.
5. Копію свідоцтва про реєстрацію підприємства, установи, організації, ФОП або довідки про присвоєння коду ЄДРПОУ підприємства, установи, організації
6. Копію свідоцтва про оподаткування підприємства, установи, організації, ФОП.
7. Копію статуту підприємства, установи, організації.
8. Копію 1, 2 та сторінки з зазначенням місця реєстрації паспорту ФОП, ФОВП.
9. Копію довідки про присвоєння ідентифікаційного коду ФОВП.
10. Копії свідоцтв на право власності об'єктів водокористування (копію договору оренди об'єктів державного майна, комунальної власності).
11. Копію технічних паспортів об'єктів водокористування (копію декларації про початок виконання будівельних робіт - для об'єктів будівництва).
12. Розрахунок водоспоживання, виконаний згідно рішення ВК СМР №172 від 20.04.1999.
13. Лист про укладання договору на водопостачання і водовідведення.
14. Лист про укладання договору на лабораторне дослідження питної води.
15. Лист про укладання договору на лабораторне дослідження стічних вод.
16. Лист про укладання договору на спільне обстеження системи водокористування.
17. Лист про приєднання водопроводу та/або каналізації до міських мереж.
18. Копію наказу про призначення особи, відповідальної за збереження пломбування, справний стан та безпечну експлуатацію систем водокористування.
19. Доручення представнику підприємства, установи, організації, ФОП, ФОВП на право підпису (якщо необхідно).
20. Виконавчу зйомку водопостачання і водовідведення об'єкту з відміткою ДМЗВ СМР.
21. Акт технічного приймання водопроводу.
22. Акт технічного приймання каналізації.
23. Акт огляду прихованих робіт.
24. Акт гідравлічного випробування водопроводу.

25. Фотографії водопровідних і каналізаційних колодязів на мережах підприємства, установи, організації та в місцях приєднання до міських мереж і фото крупним планом лічильника води.

26. Копію договору про відкачку вигрібної ями (якщо об'єкт не приєднаний до міської каналізації).

27. Паспорт водного господарства нового об'єкту (виготовити протягом місяця з початку водокористування).

28. Інші документи в разі необхідності.

Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення між їх виробниками/виконавцями і споживачами – юридичними особами та фізичними особами-підприємцями (далі – Споживачі), їх права та обов'язки визначені Законами України «Про питну воду та питне водопостачання», «Про житлово-комунальні послуги», Правилами надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 (далі – **Правила надання послуг**), Правилами приймання стічних вод підприємств у комунальні та відомчі системи каналізації населених пунктів України, затвердженими наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 19.02.2002 №37 (далі – **Правила приймання стічних вод**), а також місцевими правилами приймання стічних вод підприємств у систему каналізації населеного пункту, що затверджуються органами місцевого самоврядування.

Наразі чинною є редакція Правил приймання стічних вод у системи каналізації м. Суми, що була затверджена рішенням виконавчого комітету Сумської міської ради від 06.09.2011 №539 «Про внесення змін та доповнень до рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 10.12.2007 №596 «Про затвердження Правил приймання стічних вод в системи каналізації м. Суми» (далі – **Правила приймання стічних вод у систему каналізації м. Суми**).

Відносини ж у сфері містобудівної діяльності, зокрема під час будівництва об'єктів (будинків, будівель, споруд будь-якого призначення, їх комплексів та частин тощо), порядок їх приєднання та підключення до інженерних мереж інфраструктури, в тому числі водопостачання та водовідведення, а також механізм введення зазначених об'єктів в експлуатацію регулюються Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», Порядком прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 №461 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2015 №750) (далі – **Порядок прийняття в експлуатацію**), Правилами технічної експлуатації систем водопостачання та водовідведення населених пунктів України, затвердженими наказом Державного комітету України по житлово-комунальному господарству від 05.07.1995 №30 (далі – **Правила технічної експлуатації**), Правилами користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 №190 (далі – **Правила користування системами**), а також іншими державними будівельними нормами, стандартами та правилами.

Відповідно до частини 4 статті 26 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» право на забудову земельної ділянки реалізується її власником або користувачем за умови використання земельної ділянки відповідно до вимог містобудівної документації.

При цьому частиною 5 вищезазначеної статті передбачено, що проектування та будівництво об'єктів здійснюється власниками або користувачами земельних ділянок у такому порядку:

1. Отримання замовником або проектувальником вихідних даних.

2. Розроблення проектної документації та проведення у випадках, передбачених статтею 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», її експертизи.

3. Затвердження проектної документації.
4. Виконання підготовчих та будівельних робіт.
5. Прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів.
6. Реєстрація права власності на об'єкт містобудування.

Згідно зі статтею 29 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» основними складовими вихідних даних є:

1. Містобудівні умови та обмеження.
2. Технічні умови.
3. Завдання на проектування.

Частиною 2 статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.

Технічні умови – це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам, зокрема щодо водо-, тепло-, енерго- і газопостачання, каналізації, радіофікації, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод, телефонізації, телекомунікації, диспетчеризації, пожежної та техногенної безпеки (частина 1 статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»).

При цьому технічні умови повинні відповідати законодавству, містити достовірну інформацію та обґрунтовані вимоги до об'єктів будівництва, а також відповідати намірам заявника щодо забудови земельної ділянки (частина 3 статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»).

Відповідно до пунктів 9.5.20 та 12.5.9 Правил технічної експлуатації для вирішення питання про приєднання до систем водопостачання та каналізації замовник зобов'язаний до складання завдання на проектування одержати від виробника технічні умови на приєднання, які видаються згідно з Правилами користування системами. При цьому для одержання технічних умов на приєднання замовник повинен представити виробнику:

- план ділянки будівництва на геодезичній підоснові з нанесенням усіх підземних комунікацій (в масштабі 1:200);
- копію дозволу на будівництво об'єкта містобудування;
- опитний лист з характеристикою об'єкта та розгорнутими відомостями про потребу у воді питної якості і технічній воді, підписаний замовником і проектною організацією.

Згідно з пунктом 4.1 Правил користування системами виробник послуг з централізованого водопостачання та водовідведення видає замовнику технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви з урахуванням потужностей споруд та пропускної спроможності мереж систем централізованого водопостачання та водовідведення, із зазначенням умов для проектування вводу: місця приєднання, місця розташування водомірного вузла, умов для влаштування проміжного резервуара і насосів - підвищувачів тиску.

Пунктом 4.4 Правил користування системами передбачено, що виконання технічних умов є обов'язковим при розробленні проектів на об'єкти будівництва.

Відповідно до пунктів 9.5.21 та 12.5.10 Правил технічної експлуатації під час погодження проекту водопровідної та каналізаційної мереж виробник повинен перевірити його відповідність виданим технічним умовам, цим Правилам, будівельним нормам і правилам та іншим нормативним документам. При цьому погоджений примірник проекту повертають замовнику, а другий залишається у виробника і використовується для

здійснення технічного нагляду за будівництвом та під час приймання споруд в експлуатацію.

Порядок здійснення виробником технічного нагляду за будівництвом та прийманням в експлуатацію водопровідних та каналізаційних мереж визначений главами 9.5 та 12.5 Правил технічної експлуатації.

Так, для ведення технічного нагляду за будівництвом керівництво виробника призначає представника. Свої зауваження і пропозиції представник виробника записує в журнал будівництва об'єкта, який повинна завести будівельна організація.

Відповідно до пунктів 9.5.3 та 12.5.2 Правил технічної експлуатації представник виробника, що здійснює технічний нагляд, має право і зобов'язаний, зокрема, брати участь у роботі приймальних комісій та прийманні захованих робіт. При цьому пунктами 9.5.4 та 12.5.3 зазначених Правил передбачено, що будівельна організація зобов'язана представити приймальній комісії документи згідно з переліком пункту 2.6.6 цих Правил.

Пункт 2.6.6 Правил технічної експлуатації містить наступний перелік документів, які підлягають постійному зберіганню в архіві виробника:

- повні комплекти затверджених проектів на будівництво (реконструкцію) систем водопостачання та водовідведення з усіма додатками, у т.ч. проекти зон санітарної охорони;
- робочі креслення і виконавча документація на будівництво (реконструкцію) будинків, споруд, устаткування, комунікацій і т. ін.;
- оперативні схеми систем водопостачання та водовідведення міста чи його районів з розташуванням всіх споруд, основних комунікацій, засобів регулювання, автоматизації і диспетчеризації в масштабі 1:5000 (1:10000);
- акти приймання споруд, комунікацій і обладнання в експлуатацію з долученням таких документів:
 1. Актів на заховані роботи на устрій фундаментів, упорів, ущільнення ґрунту, ізоляції та т. ін.
 2. Сертифікатів і паспортів на труби, обладнання, конструкції чи документів, що їх замінюють.
 3. Відомостей випробувань бетонних кубиків на міцність, якщо застосовувався товарний бетон.
 4. Актів санітарної обробки магістралей і споруд.
 5. Зварювальної стрічки з вказівкою прізвища зварника і номера його посвідчення.
 6. Актів гідравлічних випробувань комунікацій і споруд на міцність та герметичність.
 7. Актів про ефект дії випусків.
 8. Виконавчих креслень, погоджених з управлінням (відділом) підземних споруд та іншими зацікавленими організаціями.
 9. Відомостей порушень (відступів), погоджених з проектною організацією, замовником та іншими зацікавленими організаціями.
 10. Відомостей недоробок і строків їх ліквідації.
 11. Гарантійних паспортів будівельної організації на об'єкт із зазначенням строку відповідальності будівельної організації за заховані дефекти.
 12. Журналу виконання робіт.
 - дозволи на спецводокористування та ГДС;
 - акти відведення ділянок під споруди водопроводу і каналізації;
 - повний комплект паспортів та інструкцій заводів-виробників на устаткування, агрегати, механізми, контрольно-вимірювальні прилади, що перебувають в експлуатації;
 - повний комплект технічних паспортів (карт) на споруди, устаткування, комунікації, агрегати, підйомно-транспортне устаткування і т. ін.;
 - річні технічні звіти з експлуатації систем водопостачання та водовідведення в цілому і окремих споруд.

Приймальна комісія звіряє відповідність представлених документів з виконаною роботою шляхом оглядів, обмірів, контрольного шурфування, опитування осіб, що здійснювали будівництво і технічний нагляд. Після закінчення роботи комісії акт приймання з усіма матеріалами передається виробнику (пункти 9.5.5 та 12.5.4 Правил технічної експлуатації).

Крім того, відповідно до пунктів 9.5.10 – 9.5.12 Правил технічної експлуатації до приймання збудованого трубопроводу в експлуатацію будівельна організація під керівництвом представника виробника здійснює його промивання та дезінфекцію, а акт про санітарну обробку збудованого трубопроводу представляється приймальній комісії і є документом, що дозволяє його приєднання (врізку) до діючої мережі і пуск в експлуатацію після приймання комісією. При цьому приєднання (врізку) збудованого трубопроводу до діючої мережі виконує будівельна організація під керівництвом і за участю представників виробника.

Відповідно до пункту 3 Порядку прийняття в експлуатацію та статті 39 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів, що належать до I-III категорії складності, та об'єктів, будівництво яких здійснювалося на підставі будівельного паспорта, здійснюється шляхом реєстрації органами державного архітектурно-будівельного контролю поданої замовником декларації про готовність об'єкта до експлуатації, а об'єктів, що належать до IV і V категорії складності – на підставі акта готовності об'єкта до експлуатації шляхом видачі органами державного архітектурно-будівельного контролю сертифіката.

При цьому підключення закінченого будівництвом об'єкта, прийнятого в експлуатацію, до інженерних мереж здійснюється протягом десяти днів з дня відповідного звернення замовника до осіб, які є власниками відповідних елементів інженерної інфраструктури або здійснюють їх експлуатацію, а зареєстрована декларація про готовність об'єкта до експлуатації або сертифікат є підставою для укладення договорів про постачання на прийнятий в експлуатацію об'єкт необхідних для його функціонування ресурсів – води, газу, тепла, електроенергії, включення даних про такий об'єкт до державної статистичної звітності та оформлення права власності на нього (частина 9 статті 39 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності та пункт 13 Порядку прийняття в експлуатацію).

Відповідно до статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах.

Пунктом 2.1 Правил користування системами також передбачено, що відносини щодо користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення здійснюються виключно на договірних засадах відповідно до Законів України «Про питну воду та питне водопостачання» та «Про житлово-комунальні послуги».

При цьому згідно з пунктом 3 частини 2 статті 21 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавець зобов'язаний підготувати та укласти із споживачем договір на надання житлово-комунальних послуг з визначенням відповідальності за дотримання умов його виконання згідно з типовим договором.

Форма типового договору про надання послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 №630 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03.09.2009 №933).

Крім того, істотні умови договору про надання послуг з питного водопостачання та водовідведення визначені статтею 20 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», статтею 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», а також пунктом 6.3 Правил приймання стічних вод.

Відповідно до частини 2 статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» договір на надання житлово-комунальних послуг не може містити умов, що вводять додаткові види оплати послуг, не передбачені типовими договорами на надання житлово-комунальних послуг, затвердженими Кабінетом Міністрів України.

Частиною 5 статті 26 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» передбачено, що процедура погодження договору відбувається протягом одного місяця з дня внесення проекту договору однією із сторін.

Слід зазначити, що Закони України «Про питну воду та питне водопостачання» та «Про житлово-комунальні послуги», Правила надання послуг, а також Правила користування системами не містять вимог щодо надання споживачами будь-яких документів для укладення договору на водопостачання та водовідведення з виконавцем послуг.

Лише пунктами 6.1-6.8 Правил приймання стічних вод визначено процедуру укладання договору на скид стічних вод у систему каналізації, яка передбачає надання виконавцю послуг споживачами, що вже приєднані, додаткових документів та складається з наступних умовних етапів:

1. Споживач не менше ніж за місяць до початку скиду стічних вод або закінчення терміну попереднього договору подає виконавцеві послуг наступні документи:

- лист-заявку на укладення договору на скид стічних вод із зазначенням пропонуваного до приймання у каналізацію об'ємів стічних вод, графіка їх скиду та характеристикою складу стічних вод за кожним з випусків;

- генплан об'єкта в масштабі 1:500 з каналізаційними мережами та випусками до міської каналізації;

- індивідуальні норми водоспоживання та водовідведення на одиницю продукції або послуг;

- паспорт водного господарства.

2. Виконавець послуг у 30-денний строк з моменту подачі споживачем листа-заявки розробляє договір про приймання стічних вод у комунальну каналізацію відповідно до Правил користування системами, Правил приймання стічних вод, поданих споживачем матеріалів і лімітів скиду забруднень у водойму, встановлених виконавцеві послуг органами Мінекоресурсів України, та передає два примірники договору споживачеві.

3. Споживач у 20-денний строк оформлює договір зі свого боку та повертає один примірник договору виконавцеві послуг.

Договір набирає чинності після досягнення домовленості з усіх його істотних умов та підписання сторонами, якщо в договорі не передбачено пізнішого терміну.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 6.2 Правил приймання стічних вод у місцевих Правилах можуть бути передбачені додаткові вимоги до укладення договору, які враховують місцеві особливості.

Так, пунктом 3.5 Правил приймання стічних вод у систему каналізації м. Суми передбачено, що договір укладається при наявності технічних умов каналізування, що видаються Абоненту Водоканалом на підставі Акту обстеження підприємства.

Враховуючи вищезазначені положення нормативно-правових актів, законодавець чітко розмежував процедури приєднання/підключення новозбудованих об'єктів до систем централізованого водопостачання та водовідведення і укладення договорів на надання відповідних послуг, а також визначив переліки документів, які замовникам (споживачам) необхідно надати виробнику при здійсненні кожної з цих процедур.

Отже, замовнику, який ввів в експлуатацію відповідним чином приєднаний до мереж централізованого водопостачання та водовідведення новозбудований об'єкт та має намір вперше укласти договір на надання відповідних послуг, необхідно подати КП «Міськводоканал» СМР лист-заявку на укладення договору, декларацію про готовність об'єкта до експлуатації або сертифікат, генплан об'єкта, індивідуальні норми

водоспоживання та водовідведення на одиницю продукції або послуг, паспорт водного господарства, а також технічні умови каналізування.

При цьому надання виробнику/виконавцю послуг з централізованого водопостачання та водовідведення замовником будь-яких додаткових документів щодо будівництва відповідних систем, введення їх в експлуатацію або випробування, як то акти технічного приймання водопроводу та каналізації, огляду прихованих робіт, гідравлічного випробування водопроводу (тощо) не передбачено, адже у відповідності до Правил технічної експлуатації ці документи виробник/виконавець отримує в процесі технічного нагляду за будівництвом та введенням в експлуатацію водопровідних та каналізаційних мереж об'єкта.

Крім того, КП «Міськводоканал» СМР для укладення договору на водопостачання та водовідведення з суб'єктами господарювання (юридичними особами та фізичними особами – підприємцями), об'єкти яких є новозбудованими, також вимагає спершу укласти договори на лабораторне дослідження питної, стічної води та спільне обстеження системи водокористування.

При цьому за інформацією, наданою КП «Міськводоканал» СМР листом від 02.02.2017 №24/819, вартість послуг, передбачених вищезазначеними договорами, складає 3028,85 грн., а саме:

- договором на лабораторне дослідження питної води – 1094,02 грн.;
- договором на лабораторне дослідження стічних вод – 1405,17 грн., але в залежності від специфікації загальна сума може змінюватись;
- договором на спільне обстеження систем водокористування – 529,66 грн.

Разом з тим, вимоги КП «Міськводоканал» СМР стосовно укладення договору на лабораторне дослідження питної води суперечать чинному законодавству з огляду на наступне з огляду на наступне.

Статтею 22 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» передбачено, що споживачі питної води, зокрема, мають право на:

- забезпечення питною водою, якість якої відповідає державним стандартам, кількість і режим подачі якої визначаються на договірних засадах в обсязі, не меншому від нормативів питного водопостачання;
- одержання в установленому порядку повної, достовірної, своєчасної інформації про якість питної води, обсяги її реалізації, режими подачі.

Статтею 9 вищезазначеного Закону також визначено, що кожному споживачеві питної води державою гарантується право вільного доступу до інформації про якість питної води.

В свою чергу, пунктом 2.1.6 Правил технічної експлуатації встановлено, що до функцій виробника входить постійний контроль за якістю питної води згідно з Державними санітарними нормами та правилами «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» (ДСанПіН 2.2.4-171-10), затвердженими наказом Міністерства охорони здоров'я України від 12.05.2010 №400, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 01.07.2010 за №452/17747, за санітарно-технічним станом водопровідних споруд і мереж та за розподілом води між споживачами в системі водопостачання.

Главою 6.3 Правил технічної експлуатації передбачено, що лабораторно-виробничий контроль якості води є необхідною умовою організації раціональної експлуатації очисних споруд та забезпечення виробництва води, що відповідає вимогам державних санітарних норм та правил, а систематичний аналіз результатів такого контролю повинен бути спрямований на вчасне виявлення порушень в технології очищення води і попередження подачі споживачам води, що не відповідає вимогам державних санітарних норм та правил.

Відповідно до пунктів 4.1 та 4.5 ДСанПіН 2.2.4-171-10 систематичний виробничий контроль безпечності та якості питної води здійснюється підприємствами питного водопостачання відповідно до вимог Санітарних норм від місця водозабору до місця її споживання.

При цьому Порядком формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 10.03.2016 №302 передбачено, що до річних планованих витрат, які включаються до повної собівартості централізованого водопостачання та/або водовідведення, входять витрати на здійснення технологічного контролю за виробничими процесами та якістю централізованого водопостачання та/або водовідведення.

Згідно з пунктом 2.5.4 Правил технічної експлуатації, за відповідність якості питної води вимогам державних санітарних норм та правил несуть відповідальність керівник виробника і головний інженер.

Таким чином, проведення аналізу відповідності якості питної води вимогам державних санітарних норм та правил входить до кола обов'язків не споживачів, а КП «Міськводоканал» СМР – як виробника та виконавця послуг з централізованого водопостачання. При цьому витрати на проведення такого аналізу компенсуються Підприємству за рахунок тарифу на послуги з централізованого водопостачання у складі плати за спожиту споживачами воду.

Слід наголосити, що у разі надання КП «Міськводоканал» СМР послуг з централізованого водопостачання та водовідведення зниженої якості, в тому числі невідповідності складу і властивостей холодної води державному стандарту на питну воду та вимогам санітарного законодавства, Підприємство зобов'язане проводити перерахунок розміру плати за послуги у відповідності до Порядку проведення перерахунків розміру плати за надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в разі ненадання їх або надання не в повному обсязі, зниження якості, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 17.02.2010 №151.

Стосовно обов'язковості укладення замовниками – суб'єктами господарювання (юридичними особами та фізичними особами-підприємцями), об'єкти яких є новозбудованими, договору на лабораторне дослідження стічної води з КП «Міськводоканал» СМР слід зазначити таке.

Відповідно до пункту 2.4 та 7.1 Правил приймання стічних вод споживачі дійсно зобов'язані здійснювати регулярний лабораторний контроль за якістю, кількістю, режимом скиду стічних вод та на вимогу водоканалу надавати відповідні звітні дані.

Разом з тим, пунктом 7.6 Правил приймання стічних вод передбачено, що для визначення вмісту забруднень у стічних водах споживачів використовуються як дані лабораторії водоканалу, так і результати вибіркового контролю, виконаного лабораторіями місцевих органів Держсанепіднагляду, охорони навколишнього природного середовища або іншими лабораторіями, акредитованими у даній галузі акредитації.

Отже, Правилами приймання стічних вод споживачам надано можливість самостійно обирати, за допомогою якої лабораторії вони будуть здійснювати контроль за якістю власних стічних вод.

Слід зазначити, що КП «Міськводоканал» СМР на вимогу голови територіального відділення від 19.01.2017 №02-10/65 не надало жодних обґрунтувань з посиланнями на нормативно-правові акти щодо обумовлення договору на водопостачання та водовідведення укладенням договору на спільне обстеження систем водокористування (лист Підприємства від 02.02.2017 №24/819).

Таким чином, не дивлячись на вищезазначені положення нормативно-правових актів, КП «Міськводоканал» СМР неправомірно висуває замовникам – суб'єктам господарювання (юридичним особам та фізичним особам-підприємцям), об'єкти яких є

новозбудованими, обов'язковими умовами для укладання договору на водопостачання та водовідведення:

- укласти з Підприємством договір на лабораторне дослідження питної води, який передбачає надання платних послуг, при тому, що контроль за відповідністю якості питної води вимогам державних санітарних норм та правил є обов'язком Підприємства;

- укласти з Підприємством договір на лабораторне дослідження стічних вод, який передбачає періодичне здійснення платних аналізів якості січних вод споживачів, при тому, що останні мають право самостійно обирати суб'єкта (лабораторію), за допомогою якого будуть здійснювати контроль за якістю власних стічних вод;

- укласти з Підприємством договір на спільне обстеження систем водокористування, який передбачає надання не передбаченої законодавством платної послуги при тому, що новозбудовані системи вже обстежувались при будівництві та введенні їх в експлуатацію;

- надати документи щодо будівництва, випробування та введення в експлуатацію систем водопостачання та водовідведення об'єкта (акти технічного приймання водопроводу та каналізації, огляду прихованих робіт, гідравлічного випробування водопроводу) при тому, що ці документи у відповідності до положень чинного законодавства виробник/виконавець отримує в процесі технічного нагляду за будівництвом та введенням в експлуатацію водопровідних та каналізаційних мереж об'єкта;

- надати інші документи, які не передбачені чинними нормативно-правовими актами у сфері послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

У разі ж, якщо замовники – суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), об'єкти яких є новозбудованими не укладуть з КП «Міськводоканал» СМР вищезазначені договори, останнє відмовляється укласти з ними договір на водопостачання та водовідведення.

За таких умов складається ситуація, коли замовники – суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи-підприємці), об'єкти яких є новозбудованими, за відсутності альтернативи, змушені укладати з КП «Міськводоканал» СМР договори на отримання додаткових платних послуг, які їм не потрібні (лабораторне дослідження питної води, спільне обстеження систем водокористування), або які вони могли б придбати у інших постачальників (лабораторне дослідження стічних вод), адже у відповідності до пункту 2.1 Правил приймання стічних вод Підприємство має право відключати споживачів від мереж водопроводу та каналізації у разі відсутності договору на водопостачання та прийом стічних вод або ухилення від укладання або продовження (переукладення) договору.

Такі дії КП «Міськводоканал» СМР були б неможливими за умови, якщо останнє зазнавало б значної конкуренції на ринку, адже у такому випадку замовники (споживачі) мали б можливість обирати між кількома виконавцями послуг з централізованого водопостачання та водовідведення і у разі нав'язування додаткових платних послуг обрали б іншого виконавця послуг.

З іншого боку, така поведінка КП «Міськводоканал» СМР є антиконкурентною, оскільки обмежує доступ третіх сторін на ринок пов'язаних товарів, таких як лабораторне дослідження стічних вод, і таким чином Підприємство підсилює свою позицію на цьому ринку.

Отже, дії КП «Міськводоканал» СМР, що полягають в обумовленні укладання договорів на водопостачання та водовідведення із суб'єктами господарювання (юридичними особами та фізичними особами-підприємцями), об'єкти яких є новозбудованими:

- наданням документів щодо будівництва, випробування та введення в експлуатацію систем водопостачання та водовідведення таких об'єктів при тому, що зазначені документи у відповідності до положень чинного законодавства виробник/виконавець

отримує в процесі технічного нагляду за будівництвом та введенням в експлуатацію водопровідних та каналізаційних мереж об'єкта,

- укладанням договорів на надання Підприємством додаткових платних послуг, які їм не потрібні або які вони могли б придбати у інших постачальників,

містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 3 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринках послуг з централізованого постачання холодної води і водовідведення у територіальних (географічних) межах м. Суми, де розташовані діючі мережі Підприємства, шляхом обумовлення укладання угод прийняттям суб'єктом господарювання додаткових зобов'язань, які за своєю природою або згідно з торговими та іншими чесними звичаями у підприємницькій діяльності не стосуються предмета договору.

На підставі наведеного, керуючись статтями 12, 12-1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за №291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає комунальному підприємству «Міськводоканал» Сумської міської ради такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

У місячний строк з дня отримання цих рекомендацій припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом:

1. Розмежування процедури приєднання/підключення новозбудованих трубопроводів об'єктів до діючих систем централізованого водопостачання та водовідведення і введення їх в експлуатацію, а також процедури укладення з замовниками (споживачами) договорів на надання відповідних послуг через виключення із переліку документів, необхідних для укладення КП «Міськводоканал» СМР договору на водопостачання та водовідведення з суб'єктами господарювання (юридичними особами та фізичними особами – підприємцями), об'єкти яких є новозбудованими, документів, надання яких передбачено на стадії технічного нагляду Підприємства за будівництвом і прийняттям в експлуатацію новозбудованих трубопроводів об'єктів.

2. Виключення із переліку документів, необхідних для укладення КП «Міськводоканал» СМР договору на водопостачання та водовідведення з суб'єктами господарювання (юридичними особами та фізичними особами – підприємцями), об'єкти яких є новозбудованими, документів, надання яких не передбачено чинними нормативно-правовими актами у сфері водопостачання та водовідведення, та договорів на надання додаткових платних послуг, які їм не потрібні або які б вони могли б придбати у інших постачальників.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у десятиденний строк з дня отримання.

Про результати виконання цих рекомендацій повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у п'ятиденний строк з дня їх виконання.

Разом із тим, доводимо до Вашого відома, що за умови виконання положень рекомендацій, у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи

спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення законодавства про захист економічної конкуренції, провадження у справі не розпочинається.

Голова колегії

Є. М. Касьян

Члени колегії

В. М. Коваленко

С. В. Гусак

А. О. Товстуха